

T.C.  
BİLECİK VALİLİĞİ

Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğü

oyun çocuğa doğruluk ve dürüstlük kavramlarını anlatmak için harika birer malzemedir.

Bu uyumu bozan en önemli darbe ise ebeveynin çocuğa uyguladığı fiziksel ya da duygusal şiddettir. Çünkü bu, çocuğun ebeveyne ve de yaşama olan güvenin sarsıldığı andır. Çocuğun yaşamla bağ kurduğu doğruluk ve dürüstlük kavramları artık önemini yitirmiştir.

Asla olay anında yalanın zararlarından bahsedip, nasihatler verilmemeli. Hiç kimse sinirli olduğu anda ya da mahcup edildiğinde öneri kabul etmek istemez.

Sakin zamanlarda yapılan sohbet, sadece karşılıklı konuşma şeklinde anlaşılmamalı. Yukarıda bahsettiğimiz gibi hikaye anlatma, kukla oynatma v.s. bu amaçla kullanılabilir.

ÇOCUĞUN DÜRÜST DAVRANMADIĞI



ANLAŞILDIĞINDA NE YAPILMALI?

- ☺ Çocuğa "Doğruyu söylersen kızmayacağım ." denildiği halde, doğruyu söylediğinde çocuk azarlanıyorsa, dürüst olma cesaretini kaybedebilir.
- ☺ Çocuğun yaşamında her şeyin iyi gittiğinden emin olunmalıdır.
- ☺ Çocuğa başarabileceği sorumluluklar verilmelidir.
- ☺ Çocuğa baskı uygulayarak doğruyu söyletmeye çalışılmamalıdır.
- ☺ Çocuğun dürüst olmadığı bilindiği halde, "bir şey yok" gibi de davranılmamalıdır. Çocuğun dürüst olmadığı fark edildiğinde suçlama, aşağılama, yargılama yerine çocukla empati

T.C.  
BİLECİK VALİLİĞİ

Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğü

kurularak iletişime geçilmeli ve çocuk incitilmemelidir.

- ☺ Çocuğun zor bir durumda, dürüstlükten ayrılmadığı zamanlarda çocuk takdir edilerek davranış ödüllendirilmelidir.
- ☺ Dürüstlük hakkında konuşmak için sakin ortamlar tercih edilmelidir.
- ☺ Çocuğa karşı dürüst davranışlar sergilenerek model olunmalıdır.
- ☺ Çocuklar 2-6 yaş arası dönemde bir yalan söyleyip daha sonra "Şaka yaptım!" diyebilirler. Şaka ile yalanı karıştırabilirler. Bu durumda; şaka ile yalan arasındaki fark hakkında çocuk bilgilendirilmelidir.
- ☺ Dürüstlük çocuklara sadece iyi şeyler söylemek değildir. Gerekli zaman ebeveynler, çocuklarına doğru davranışın takdir edilmesi gibi yanlış davranışın da düzeltilmesi hususunda bilgi aktarmalıdır.
- ☺ Çocuğa; dürüst olunmadığında, hiçbir koşulda bu hataya tolerans gösterilmeyeceği tüm açıklığıyla ifade edilmelidir..
- ☺ Evde çocuğa dürüstlüğü öğretme amacıyla dürüstlük hakkında hikâyeler anlatmak çocuğun bu değerini anlamasına yardımcı olacaktır.
- ☺ Çocuğunuzun karşı aşırı yumuşak ya da aşırı sert olmayın. Çocuğunuz size gerçeği söylediğinde, ona aşırı tepki vermeniz çocuğunuzun korkmasına neden olacaktır.
- ☺ Çocuğunuzun dürüst davranmadığı için yargılamayın. Bunun yerine "Acaba, bana anlatman gereken ama unuttuğun bir şeyler olabilir mi?", "Biraz düşünmen daha rahat hatırlamanı sağlayacaktır." vb. ifadeler tercih edilebilir.
- ☺ Çocuğunuzun dürüstlükten uzak davranışlar sergilediği halde onu korumanız çocuğunuzun bu davranışını onayladığınız anlamına gelir ki bu tür davranışlardan kaçınılmalıdır.
- ☺ İhtiyaç duymanız halinde, bu problemi çözmek için "Okulunuzun Rehberlik Servisi" veya "Rehberlik ve Araştırma Merkezinden" destek almaktan çekinmeyin.

T.C.  
BİLECİK VALİLİĞİ  
Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğü



Bilecik Rehberlik ve Araştırma Merkezi

**Dürüstlük doğruluğu içerir, ama ondan da öte bir şeydir. Doğruluk, gerçeği söylemek; yani sözlerimizi gerçeğe uydurmaktır, dürüstlük ise gerçeği sözlerimize uydurmak; yani sözümüze bağlı kalmak ve beklentileri gerçekleştirme.**

**Dürüstlük**

T.C.  
BİLECİK VALİLİĞİ

Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğü

**DÜRÜSTLÜK**

“Dürüst”; özünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmayan, doğru kimse demektir. “Doğru” ise; gerçek, hakikat, yalan olmayan, yanlışsız, eksiksiz bir biçimde demektir (TDK, Güncel Türkçe Sözlük 2017). Doğruluk kavramıyla bu denli iç içe geçen dürüstlük değerinin, doğruluğun bir ifadesi ve göstergesi olduğunu söylemek bu nedenle mümkündür. Yani doğru işler yapan birinin aynı zamanda dürüst de olduğu düşünülebilir.



**ÇOCUKLAR NEDEN DÜRÜSTLÜKTEN AYRILIR?**

- ☺ Özgüven eksikliği: Çocuklar başkaları tarafından takdir görmek ve kendilerine değer verilmesi için dürüstlükten ayrılabilirler.
- ☺ Çocuk, hayallerini gerçekmiş gibi söyleyebilir. Özellikle 5-6 yaşına kadar çocuklar hayalle gerçeği ayırt edemeyebilirler. “Hayalini mi ifade ediyor, yoksa yalan mı söylüyor...” ebeveyn ilk olarak bunu tespitte çalışmalıdır.
- ☺ Gözle görülen bir gerçeği çocuklarından da duymak için zorlayan ailelerdeki çocuklarda dürüstlükten ayrılma gözlemlenebilir.
- ☺ Beğenilmeyen ve yaptıkları çok eleştiri alan çocuklarda yalana meyil artar.
- ☺ Çevrenin çocuktan yüksek beklentilere girmesi de çocuğu doğruluktan ayrılmaya teşvik edebilir. Örneğin; yarışmada kendisinden birincilik bekleyen büyüklerine, dereceye giremeyince, ‘Okuldaki şiir okuma yarışması iptal edildi.’

Bilecik İl Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

T.C.  
BİLECİK VALİLİĞİ

Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğü

- diyerek tenkit edilmekten kurtulmaya çalışabilir.
- ☺ Ailede, çevrede, bir arkadaşının ya da büyüğünün doğru söylemediğini görmesi, çocuğun bu davranışı örnek almasına sebep olabilir.
  - ☺ Çocuğun stresli bir ortamda olması dürüst olmasını engelleyebilir. Yeni bir kardeşin dünyaya gelmesi, çocuğun ebeveynleri ile iletişimde anlaşılabilmesi veya ailede, çocuğun içinde bulunduğu döneme yönelik gergin bir ortamın olması gibi durumlarda çocuklarda dürüstlükten ayrılmalar gözlemlenebilir.
  - ☺ Cezadan kaçmak ve sorumluluktan kurtulmak için çocuk doğruluktan ayrılabilir. Örneğin; yaşının üstünde beklentilere girilmesi durumunda görevini yerine getiremeyince çocuk doğruluktan ayrılarak kurtuluş çareleri bulmaya çalışabilir.

**DÜRÜSTLÜK GİBİ SOYUT KAVRAMLAR ÇOCUKLARA NASIL ANLATILIR?**



Albert Bandura'ya göre çocuklar davranışı ödül ve ceza ile değil yetişkinleri model alarak öğrenirler. Çocuk ebeveyni gibi giyinmek, ebeveyni gibi konuşmak, ebeveyni gibi davranmak ister. Ebeveyninin davranışını taklit ederek yeni davranışlar edinir.

Buradan çıkan en önemli sonuç şudur: Çocuk anne ve babanın her yaptığını referans olarak yani “doğru” olarak kabul eder.

Doğruluk ve dürüstlük, anne babanın davranışları ve sözlerinin birbiriyle uyumu kadardır. Bu uyum oturduktan sonra günlük hayatta karşılaşılan her olay, izlenen her çizgi film, oynanan her

Bilecik İl Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

T.C.  
BİLECİK VALİLİĞİ  
Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğü

**BİLECİK İL MERKEZ REHBERLİK ARAŞTIRMA  
MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ**  
Bahçelievler Mahallesi  
Necmettin Şener Caddesi No: 3



**BİR ŞEYİ VİCDANEN İYİ YAPTIĞIMIZA, SÖZLE-  
RİMİZİN İYİ OLDUĞUNA İNANİYORSAK, ONU  
OLDUĞU GİBİ AÇIK, TEREDDÜT VE BELİRSİZLİKTEN  
ARINMIŞ OLARAK ANLATMAYI AMAÇLAMALIYIZ.**  
**K. ATATÜRK**

Telefon: 0 (228) 212 19 95 / 212 32 38

Faks: 0 (228) 212 19 95

E-posta: 130586@meb.k12.tr

Bilecik İl Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü